

Kansalliskirjaston vuosikertomus 2022

Uuden johtajan terveiset

Kansalliskirjastolla on keskeinen rooli tiedon julkisen infrastruktuurin kehittäjänä ja tarjoajana. Tämän infrastruktuurin tulee olla avoin, luotettava ja kaikkien käytettävissä. Sitä ei kukaan rakenna yksin, vaan yhteistyötä tehden. Kansalliskirjasto työskentelee aktiivisesti eri kumppaniensa kanssa ja etsii myös jatkuvasti uusia kumppanuuksia.

Olen innostunut päästessäni työskentelemään Kansalliskirjaston huippuasiantuntijoiden kanssa, edistämään tiedon avoimuutta ja saavutettavuutta sekä kehittämään kansallista tietoympäristöämme. Olen hyvin sitoutunut sivistyksen, tasa-arvon, kulttuurin sekä tutkimustyön edellytysten ja digitalisaation edistämiseen.

Kimmo Tuominen, ylikirjastonhoitaja, professori

Yhteiskuntatieteiden tohtori, dosentti Kimmo Tuominen seuraa tehtävässään Cecilia af Forsellesia, joka siirtyi eläkkeelle kesällä 2022. Viimeiset yhdeksän vuotta Tuominen on työskennellyt ylikirjastonhoitajana Helsingin yliopiston kirjastossa. Hänellä on monipuolinen kokemus kirjastoalalta ja useita luottamustehtäviä kirjastokentällä ja tiedeyhteisössä.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Kansalliskirjaston kestävyys- ja vastuullisuusustyö

Vuonna 2022 Kansalliskirjastossa käynnistettiin kirjaston hiilijalanjäljen selvitystyö. Työ saatiin päätökseen vuoden 2022 lopussa ja raportti julkaistaan keväällä 2023.

Kansallisgallerian mallin pohjalta järjestetyissä Vihreän kädenjäljen työpajoissa ideoitiin yhdessä hyviä ilmastotekoja. Ideoista ensimmäisenä otettiin kokeiluun Kansalliskirjaston sisäinen kirpputori.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Kansalliskirjasto tuo kulttuuriperinnön yhteiseksi hyväksi

Grapevine

Digitaalisten aineistojen käyttö ja saatavuus

Digitoitujen aineistojen sivulataukset

18,1 milj.
23,6 milj. (-23 %)

Digitoidut sivut

3,12 milj.
2,32 milj. (+34 %)

Käynnit Finna-näkymissä

51,6 milj.
44,8 milj. (+15 %)

Finna.fi - indeksin viitteiden määrä

79,1 milj.
77,4 milj. (+2 %)

2022
2021 (muutos)

Aineistojen kartunta

Vastaanotetut fyysiset vapaakappaleet

88 907
82 034 (+8 %)

Kansallisbibliografian koko (Fennica+Viola)

2 284 423
2 230 814 (+2 %)

Vastaanotetut e-vapaakappaleet

18 800
25 589 (-26 %)

Verkkoarkiston kasvu

278 milj.
268 milj. (+4 %)

2022
2021 (muutos)

digi.kansalliskirjasto.fi - 25 miljoonaa sivua historiaa

Kansalliskirjastossa digitoitiin vuoden aikana reilut **3,1 miljoonaa** sivua, ja digitoitujen aineistojen määrä digi.kansalliskirjasto.fi-palvelussa ylitti **25 miljoonan** sivun rajan.

Ilmainen palvelu tarjoaa käyttäjilleen Suomessa julkaistut historialliset sanoma- ja aikakauslehdet sekä pienpainatteita ja muita Kansalliskirjaston digitoimia aineistoja.

Laajin ja käytetyin kokoelma palvelussa koostuu sanomalehdistä, joita on yli **15 miljoonaa** sivua. Aikakauslehtiä löytyy noin **seitsemän miljoonaa** sivua, ja myös kirja-aineisto karttuu koko ajan.

Digissä tehtiin vuoden aikana **18,1 miljoonaa** sivulatausta, ja se sai hyvät arvostukset käyttäjiltään.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Digitoidut ruotsinkieliset sanomalehdet yleisömenestys

Kaikkien Suomessa julkaistujen ruotsinkielisten sanomalehtien digitointiprojekti etenee hyvää vauhtia. Projektin päättyessä 2023 liki **kuusi miljoonaa** ruotsinkielistä sanomalehtisivua on saatavilla digitaalisesti.

Tällä hetkellä kaikki vuoden 1949 loppuun asti julkaistut sanomalehdet ovat yleisön käytössä digi.kansalliskirjasto.fi-palvelussa.

Viimeisen viiden vuoden lataustilastot osoittavat, että ruotsinkieliset sanomalehdet ovat nousseet palvelun suosituimpiin aineistoihin.

Projektin mahdollistaa kahdeksan suomenruotsalaisen rahaston ja säätiön tuki. Käyttöoikeuksista on sovittu tekijänoikeusjärjestö Kopioston kanssa.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Den europeiska flaggan vajade högt på Skandens strand i går kväll efter att de första prognoserna kom.

Finländarna tog på söndagen helt klart ställning för Finlands medlemskap i Europeiska unionen. Efter kl. 21 på söndagskvällen såg det ut som om 57,0 procent skulle ha röstat för medlemskapet och 43,0 procent mot. Då hade redan så gott som alla röster räknats.

Av förhandlarna var 58,9 procent för och 41,1 procent mot, men ja-sidan övervägdes sedan något under röstningsdagen gång.

Valdeltagandet blev något lägre än väntat – 69,6 procent utlandsfinländarna medeltal och cirka 73 procent i hemlandet – vilket kanske återspeglade svårigheten för många att ta ställning i den här frågan. Då inget "vet-cj"-alternativ fanns att tillgå valde synbarligen en del av medborgarna att inte alls delta i folkomröstningen.

Styckerförhållandet för och emot motsvarade inte helt förväntningarna. Beräkningarna på basen av opinionsundersökningarna gjorde gällande att ja-sidan skulle få upp till ca 63 procent av rösterna, men fullt så stor blev majoriteten alltså inte. Nej-sidan protesterade i stället ett litet bit för resultatet än vad man alltså väntade sig.

Det var helt i enlighet med förväntningarna således i öden som avgjorde denna folkomröstning. Där blev det klar majoritet för medlemskapet. I ett exempel Helsingfors Riksdag det som om tre av fyra väljare tog ställning för medlemskapet. På landsbygden i länderna medeltal, östra och norda delar var nej-sidan starkare. I praktiken tols landet norr om Tammen ställning mot EU-otståndet.

Också i svenskbygderna i fördelningen synbarligen de minsta tendensen. I till exempel Väsa län, där andelen jorchen är stor, blev det majoritet för rösterna.

Finland var det andra i rad Efta-länder som röstade om en ställning till medlemskapet i Europeiska unionen. Österrike röstade i juni och resultatet blev ett jama klara ja än det som protesterades i Finland. Av östern röstade hela 66 procent för medlemskapet och nästan 34 på mot.

Nej-sägare vidhåller sitt nej i riksdagen

Trots att folkomröstningens resultat var mycket klart är alla av nej-sägarna i riksdagen inte redo att ge sig och respektera folkmajoritetens vilja. Nej-sidans förhandspartier Paavo Väyrynen och Erkki Pullinen meddelade redan i ett tidligt skede på söndagskvällen att de fortfarande ämnar rösta nej på riksdagen när ställning till EU-medlemskapet.

De flesta av ja-sidans representanter tyckte däremot att saken blev så klar att det inte längre borde finnas något strykmärke för "om och om". B.l.a. statsminister Esko Aho uttalade sig för denna uppfattning. – Det ser ju helt klart ut, tyckte han.

Särskilt glada var utrikeshandelsminister Pertti Sakari och utrikesförhållanden Paavo Lipponen. President Martti Ahtisaari sade sig för sin del i en kommentar från Talludden senast att omröstningens resultat är bindande för statsorgani- nen – både moraliskt och politiskt bindande. Statsorgani bör dessutom enligt honom kunna prestera ett helgjutet samarbete i EU-ligan i fortsättningen.

Ahtisaari vägrade annars starkt för nationellt samförstånd kring landets anpassning till EU-medlemska- pet.

Nej-sidans representanter meddelade också annars att de inte gett upp i och med detta resultat. De väntar sig att deket separat skall bli en ställning till bland annat de sk- karhetspolitiska och penningpolitiska åtgärderna i anslutning till EU-medlemskapet och hoppas kunna göra sig bättre gällande till.

Brüssel: Väikkom

Finland har genomgått omfattande ekonomiska förändringar sedan EU-medlemskapet. EU skulle kunna till att öka tillväxten och skapa nya möjligheter, sade EU:s kommissionschef. Hans van den Broek när avslutade folkomröstningen på torsdagen.

Van den Broek förklarade Finlands avgiftande för ett stöd för EU i sin tal.

Finlands geografiska ställning i Europa gör det möjligt att utnyttja den historiska erfarenheten tillgång för Unionen, sade han. Kommissionens tillstånd att talar kommer att påverka St och Norge.

Detta resultat bidrar till två folkomröstningar vi kommer ta på i Sverige och Norge.

Häkkinen sjätte gången på prispallen i år

Michael Schumacher har ett starkt grepp om VM-titeln i formel 1 genom att på söndagen vinna GP-kopet i spanska Jerez.

Efter en tvådagarslopp i två tävlingar var den 25-åriga tysken tillhållna i Jerez i duell med svåraste konkurrenten Damon Hill från Storbritannien. Schumacher var 24 sekunder snabbare än britten och drog därmed förta i VM-serien. Finlands Mika Häkkinen kom trea.

Färja sjönk – 100 omkom

En färra med ett turistpassagerarskap ombord sjönk på söndagen utanför Bangaladesis sydkust. Hundratals människor befaras ha drunknat. Enligt polisen inträffade olyckan i närheten av kuststaden Cox's Bazar.

55 lik har påträffats. 60 människor lyckades simma i land. Färran sjönkte omedelbart efter för att den hade för många passagerare ombord. Färran befanns sig på en djuphet och skulle antas ha gått under.

Selänne och Kurri fick tillstånd spela i Finland

Finländska klubbar är beredda att använda av NHL lockade spelare i FM-ligan redan denna vecka – trots att internationella hockeyförbundet (IHF) andförlorat schweizaren Rene Fasel, med ett egenmäktigt förfarande fattat ett beslut som vägrar dem spellicens i Europa.

Toennis Selänne har tillstånd av Winnipeg Jets att spela för sin gamla finländska klubb, Jokerit. För vilka också Ari Kurri från Los Angeles väntas sätta upp. Dagen för på väg till Finland.

Mikko Mäkelä, delägare i Ilves, kan spela för Ilvesklubben och Jarkko Varvio från Dallas är klar för Tavastehusetan HPK. Vancouverbacken Jyrki Lumme övervägrar att spela för några finländska klubbar. IIF klubben president ger klartecken.

Svingård brann

Närmare trehundra personer deltog på söndagen i brandövning i Libelli branden övades fyra och ett tiotal grupper. Övningarna bjöd hjälp gästarna och brandledaren i största delen av svingårdens utrustning. Svingårdens förord till 60–70 procent. Värdet skadorna uppskattas till 6 000 000 mark. Orsaken branden misstänks vara ett svingårdens värmeceentral.

digi.kansalliskirjasto.fi / julkaistu Hufvudstadsbladetin luvalla.

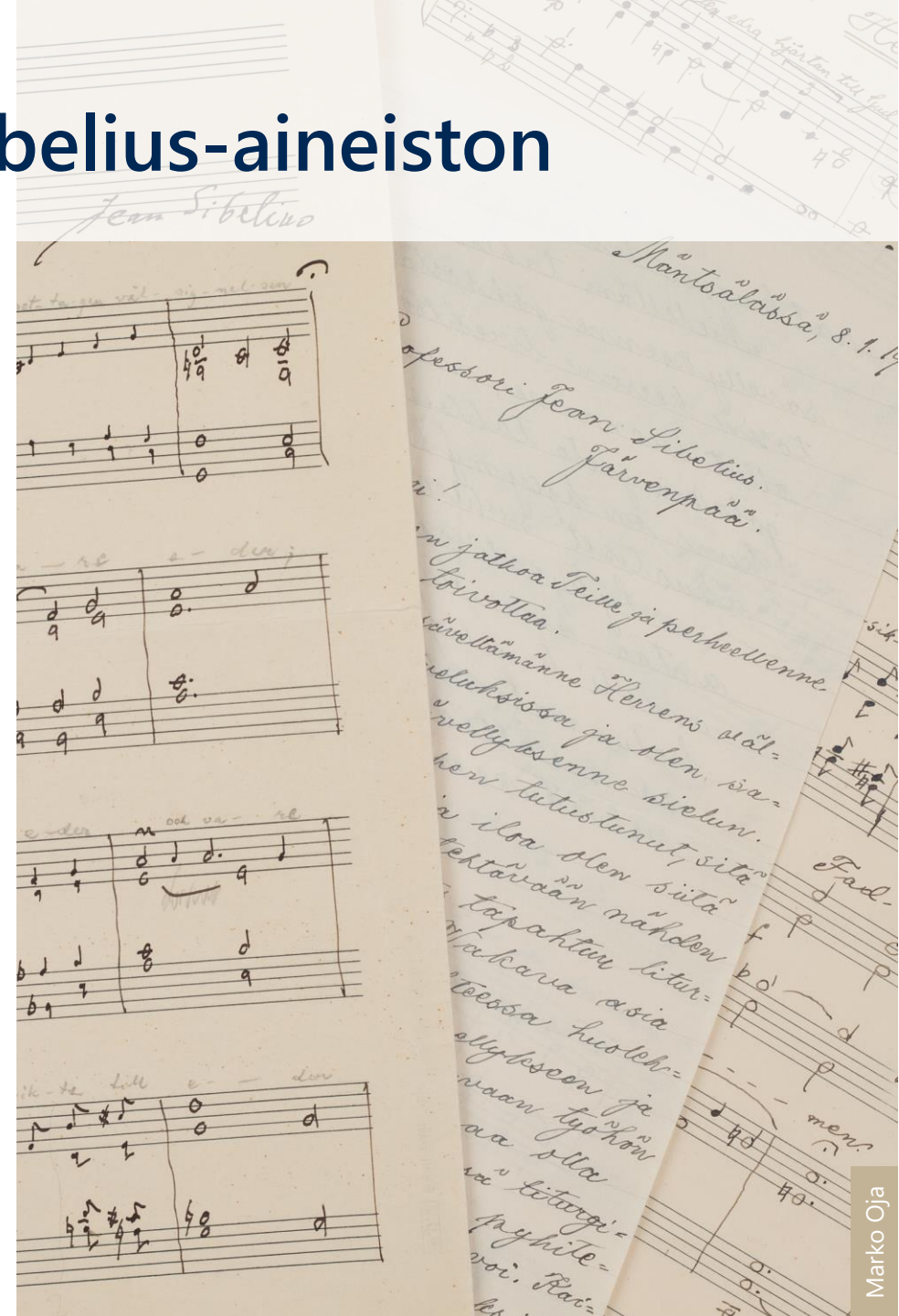
Kansalliskirjasto hankki arvokkaan Sibelius-aineiston

Kansalliskirjasto hankki Jean Sibeliuksen sävellyksen *Herrens välsignelse JS 95* omakätisen käsikirjoituksen.

Käsikirjoitus on arvokas lisä Kansalliskirjaston Sibelius-käsikirjoitusarkistoon, joka kuuluu [kansalliseen Maailmanmuisti -rekisteriin](#).

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Jean Sibeliuksen omakätinen käsikirjoitus sekä Anshelm Mikkosen kopio ja kirje.

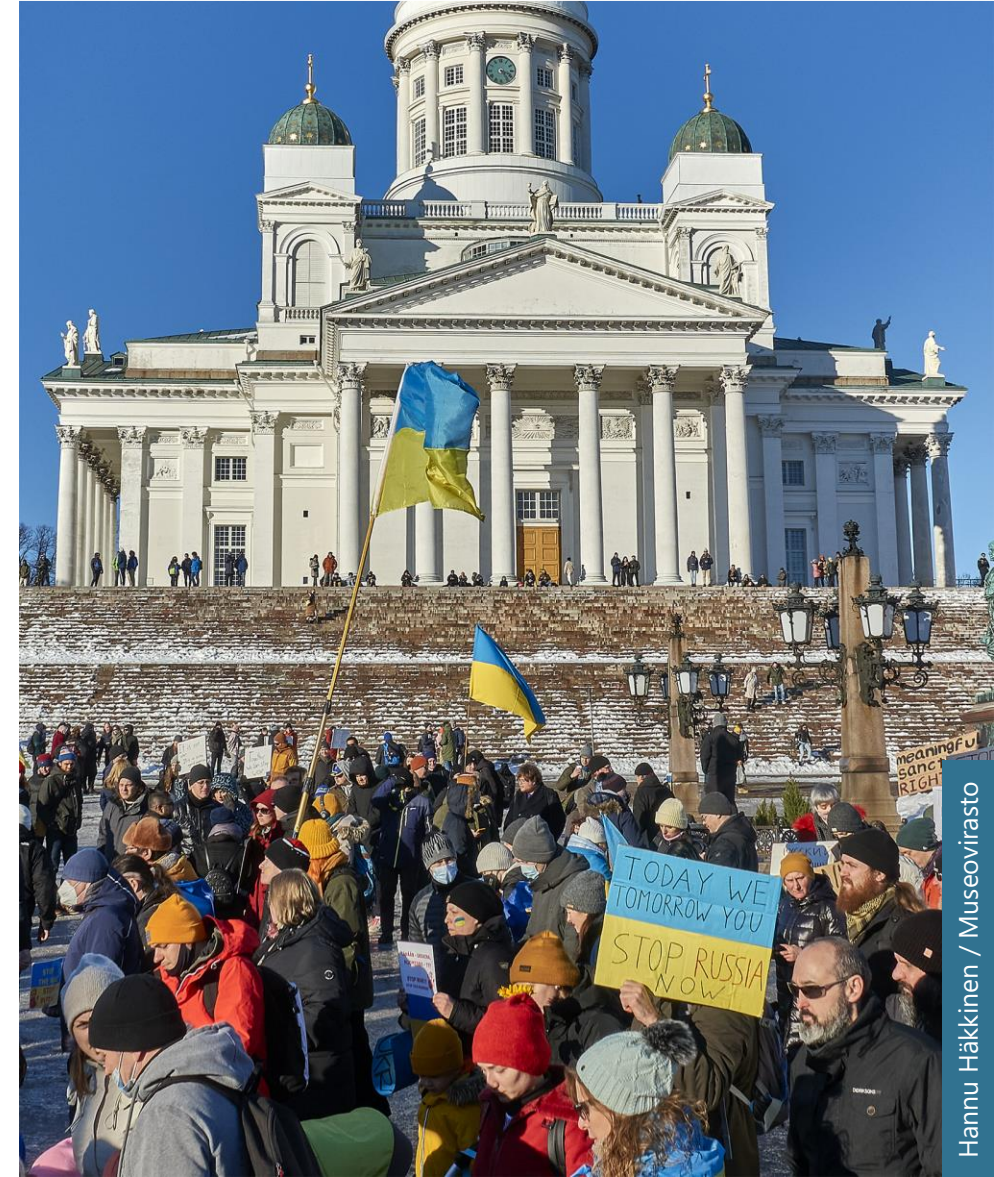

Verkkoaineistoja Ukrainan sodasta ja Nato-keskustelusta Suomalaiseen verkkoarkistoon

Kansalliskirjaston tehtävänä on arkistoida kotimaista verkkoaineistoa. Aineistoja kerätään automaattisesti sekä kohdennettuina teemakeräyksinä.

Suomalaisessa verkkoarkistossa toteutettiin teemakeräys Ukrainan sodasta ja Nato-keskustelusta. Keräyksissä tallennettiin esim. teemoja käsitteleviä verkkosivustoja ja -uutisia, sekä sosiaalisen median sisältöjä (erityisesti Twitteristä) ja videoita.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

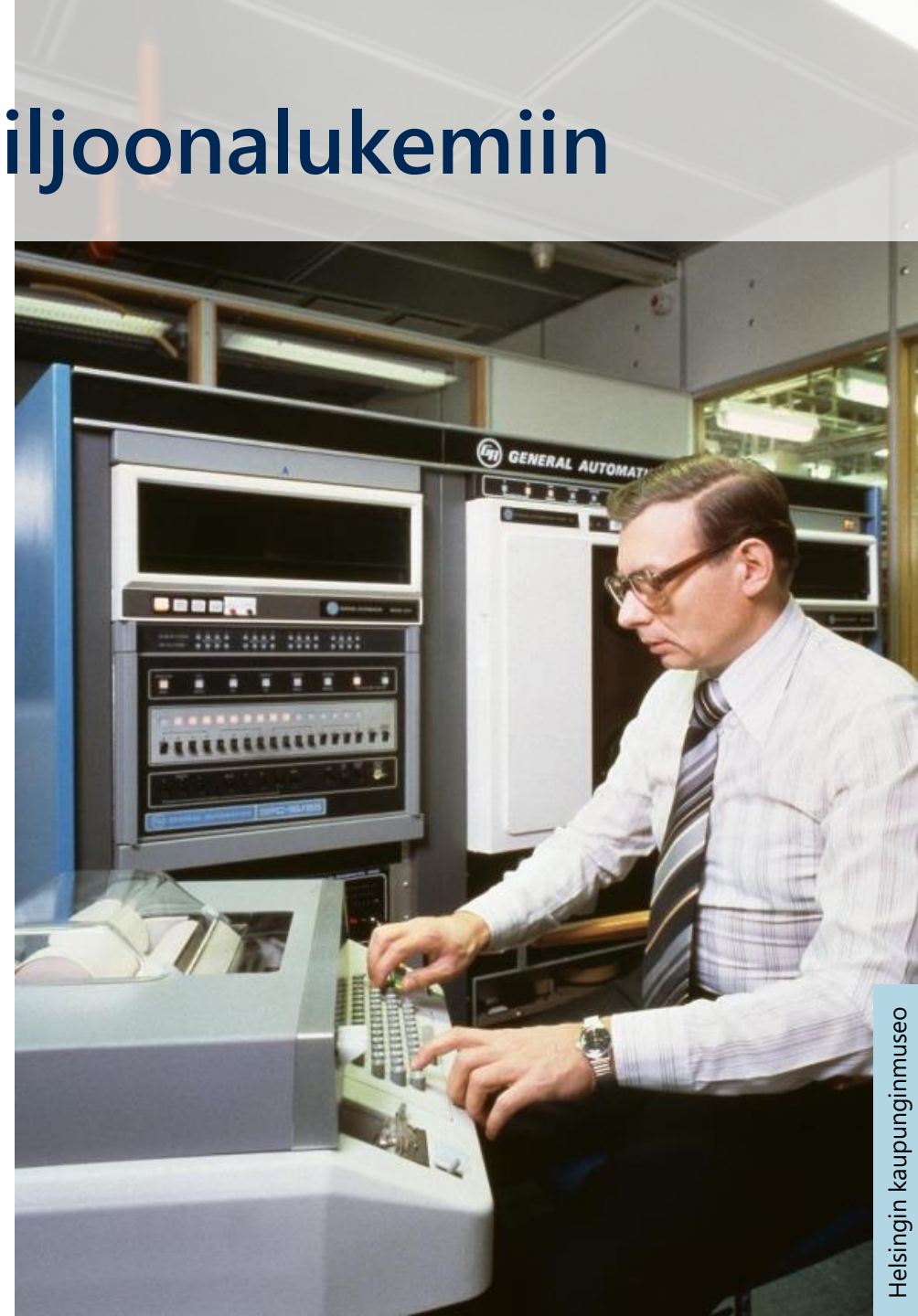
Finna.fi:n käyttö kohosi uusiin miljoonalukemiin

Vuonna 2022 Finna.fi:n kävijämäärä kohosi ensimmäistä kertaa yli **neljän miljoonan**. Kasvua edellisvuoteen verrattuna kertyi yli **10 %**.

Palvelun ehdoton vahvuus on sen sisältöjen monipuolisuus, ja Finnan käyttäjissä onkin sekä tietoa että viihdettä etsiviä.

Aineistoista suosituimpia olivat tuttuun tapaan kuvat, joita katseltiin yli **8,7 miljoonaa** kertaa.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Kansalliskirjasto on tiedeyhteisön ytimessä

Veikko Somerpuro

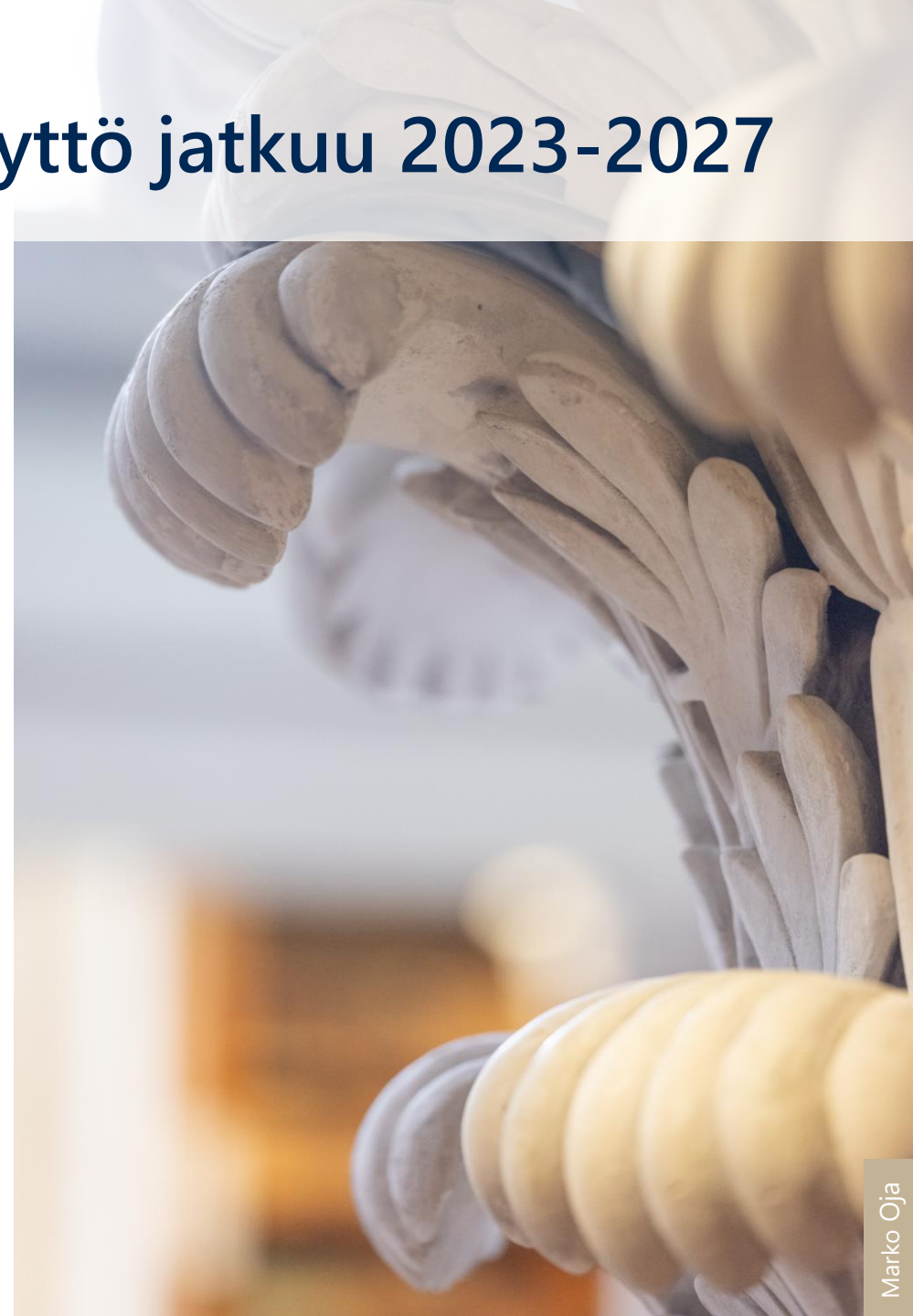
Digitoidun lehtiaineiston tutkimuskäyttö jatkuu 2023-2027

Kansalliskirjaston digitoimien sanoma- ja aikakauslehtien tutkimuskäytön mahdollistava uusi sopimus solmittiin vuosiksi 2023–2027 (*Tutkain*).

Sopimus tuo käyttäjille entistä laajemman aineiston: vuoden 2021 loppuun mennessä julkaistut lehdet.

Sopimus koskee mukana olevia yliopistoja ja korkeakouluja.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Tutkimushankkeita keskiajalta digitaalisiin ihmistieteisiin

Keskiaika kiinnostaa tutkimusta

- Tutkimusaineistona Kansalliskirjaston pergamenttifragmentit
- Hankkeessa tutkitaan, millainen Turun hiippakunnan virallinen laulutraditio oli, miten se kehittyi keskiajan aikana ja miten se vaikutti reformaation jälkeiseen jumalanpalveluselämään.

Digitaaliset menetelmät kotimaisen kirjallisuushistorian uudistajana

- Hankkeen pyrkimyksenä on laajentaa merkittävästi vallitsevaa käsitystä Suomen kirjallisuushistoriasta avoimen datan sekä uusien ja digitaalisten menetelmien avulla.

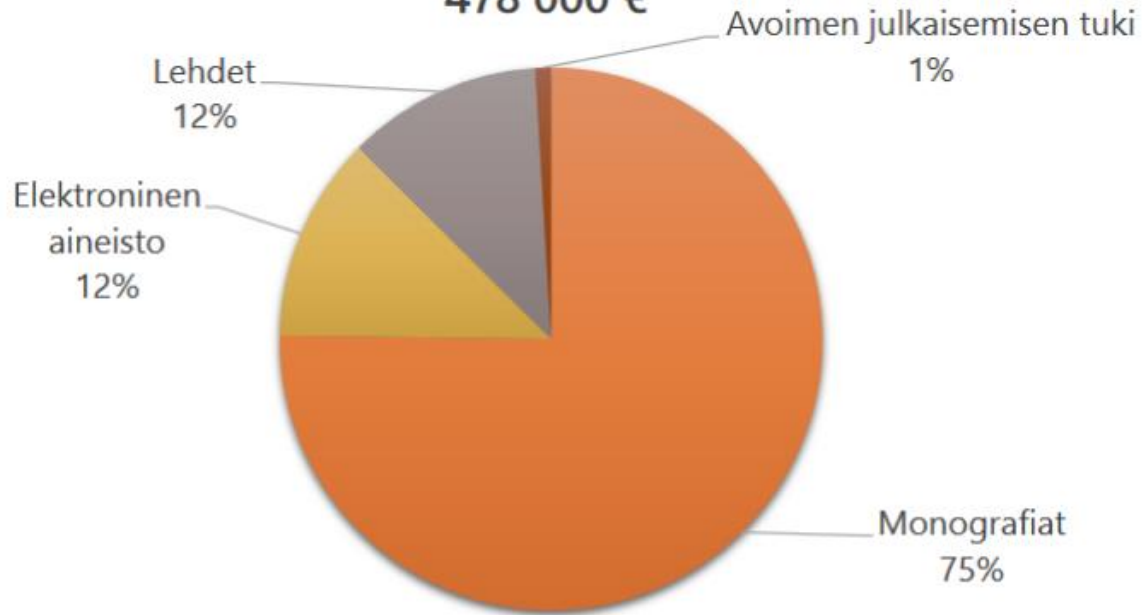
Lisätietoja kansalliskirjasto.fi

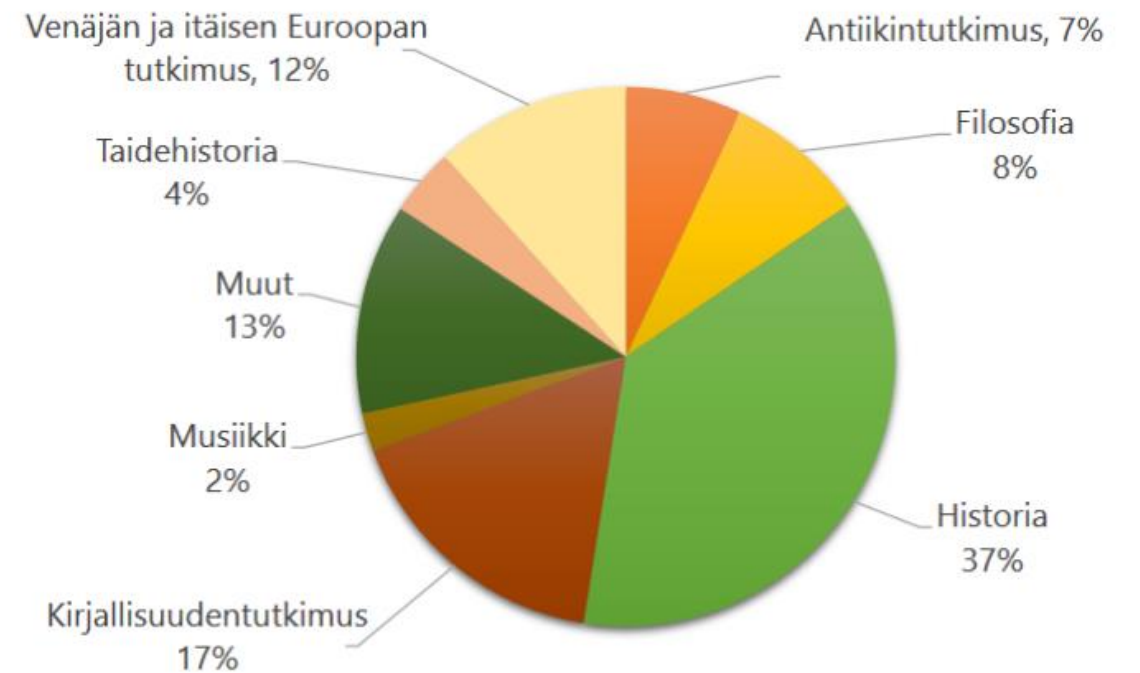
Aineiston hankinta

Tiedeaineiston hankinta 2022

478 000 €

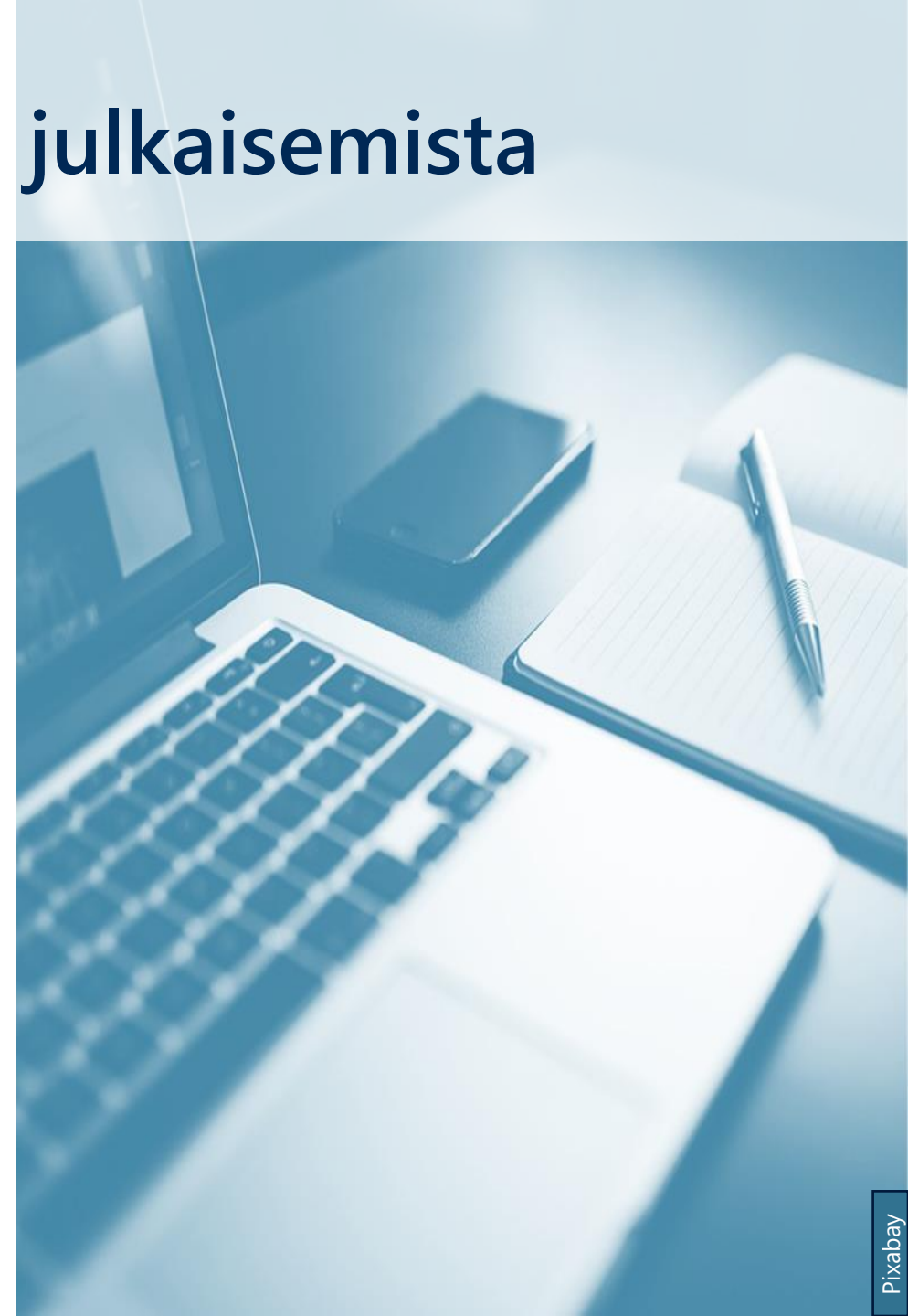
Monografiahankinta 2022

Kansalliskirjasto edistää avointa julkaisemista

[FinELib](#)-konsortio edistää tutkijoiden mahdollisuutta julkaista avoimesti solmimalla luku- ja julkaisu-oikeuden sisältämiä sopimuksia kustantajien kanssa.

Vuonna 2022 FinELibillä oli yhteensä **16** sopimusta kansainvälisten kustantajien kanssa. Sopimusten perusteella korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkijoiden artikkeleista julkaistiin yli **5 700** artikkelia avoimena.

Vuoden asiakkaana 2022 palkittiin aktiivinen kirjaston palveluiden käyttäjä

Kansalliskirjasto jakoi historiansa yhdeksentoista Vuoden asiakas-tunnustuspalkinnon. Palkinto myönnettiin kirjailija, väitöskirjatutkija *Laura Lindstedt*lle.

Lindstedt hyödyntää tutkimustyössään Kansalliskirjaston humanistista kokoelmaa, jossa yhtenä painopistealueena on taiteiden ja kirjallisuuden tutkimus. Kielitaitoisena ranskalaisen kirjallisuuden tutkijana Lindstedt käyttää ahkerasti erityisesti kokoelman ranskankielisiä aineistoja.

Lindstedtin kaunokirjallisissa teoksissa on vahvasti taustalla perehtyneisyys sekä kaunokirjallisiin että tietokirjallisiin teoksiin.

[Laura Lindstedtin puhe palkintotilaisuudessa](#)

Lue lisää aiheesta kansalliskirjasto.fi

Kansalliskirjasto on sivistyksen ja oppimisen voimavara

Paavo Pykäläinen

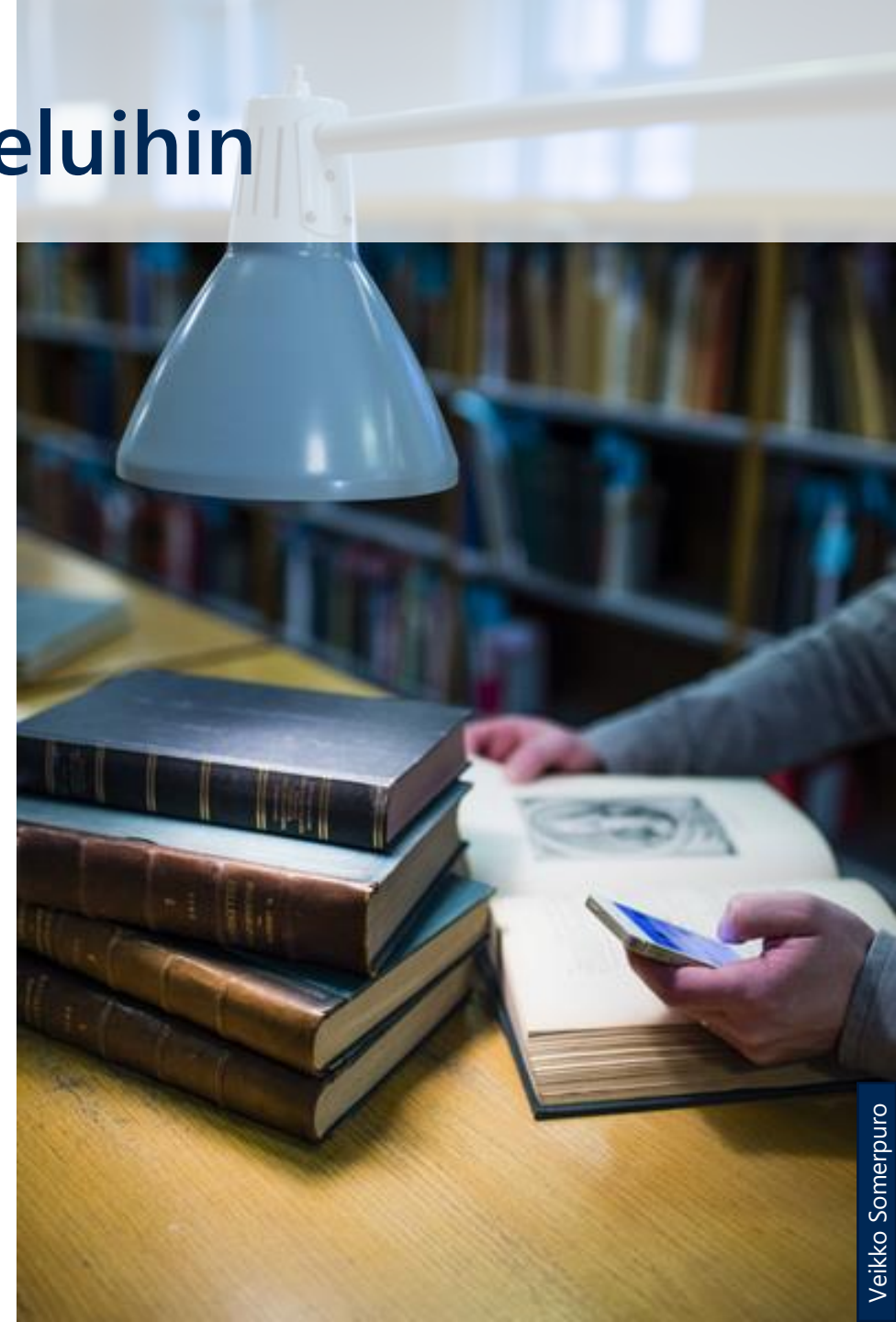

Asiakkaat tyytyväisiä kirjastopalveluihin

Kirjaston käyttö kasvoi selkeästi pandemian jälkeen, ja kävijämäärä ylitti **80 000** rajan. Koti- ja lukusalilainoja kertyi **26 000**, ja uusia kirjastokortteja tehtiin merkittävä määrä.

Kansalliskirjaston hakupalvelussa kansalliskirjasto.finna.fi käynnit kasvoivat **63%** edellisvuoteen verrattuna, ja hakuja kertyi **719 000**. Sähköisiä asiakaspyyntöjä ratkaistiin yli **8000**, mikä on vähän enemmän kuin edellisenä vuonna. Asiakastyytyväisyys palveluihin säilyi tasaisen korkeana (kouluarvosana 9,1).

Järjestimme yhteensä lähes **50** kokoelmaesittelytilaisuutta, ja esittelyihin osallistui reilut **620** henkilöä. Lisäksi tarjosimme digi.kansalliskirjasto.fi -palvelun koulutustilaisuuksia ja yhden dataklinikan.

Sateenkaarihistoriasta TikTokiin Finna Luokkahuoneessa

[Finna Luokkahuoneessa](#) museoiden ja arkistojen kokoelmat jalostuvat opetuskäyttöön.

Maksuttomat aineistopakettit hyödyntävät yksinomaan alkuperäislähteitä, ja niitä voi käyttää niin kouluopetuksessa kuin itseopiskelussa.

Alkuperäislähteiden äärelle pääseminen innostaa oppijoita etsimään uusia yhteyksiä ja tarkastelemaan ilmiöitä uusista näkökulmista.

Lue lisää uusista aineistopaketeista kansalliskirjasto.fi

Yleisötyö

Kauden 2021-2022 päänäyttely *Ihminen ja luonto* esitteli ihmisen ja luonnon suhdetta sekä luontoa koskevien käsitysten kehittymistä.

Vuotuisat *Puupäähattu-* ja *Kauneimmat kirjat* -näyttelyt nähtiin taas Kansalliskirjastossa.

Avoimet ja ilmaiset kulttuuritapahtumat tarjosivat taas ainutlaatuisia musiikki- ja taide-elämyksiä kansalaisille.

[Avoin kulttuurikumppanihaku](#) keräsi useita kymmeniä hakemuksia rakentaen upean tapahtumakokonaisuuden vuodelle 2023.

[Ystävätoiminta](#) aktivoitui uudelleen poikkeusvuosien jälkeen tuoden myös paljon uusia Kansalliskirjastosta kiinnostuneita ystäväverkostoomme.

Verkostoyhteistyön kautta kohti tulevaisuutta

Veikko Somerpuro

Kansalliskirjasto on tärkeä yhteistyökumppani ja palveluntarjoaja

Tarjoamme palveluita Suomen kirjastoille, arkistoille, museoille ja muille toimijoille, yhteensä lähes 1200 organisaatiolle.

Ammattilaisille suunnattuja koulutuksia ja tapahtumia järjestettiin vuoden aikana yli 50 ja niihin osallistui yli 7800 henkilöä.

Palvelut, niihin liittyvät koulutukset ja tapahtumat saivat asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta kiitosta kuluneen vuoden [palvelukyselyssä](#).

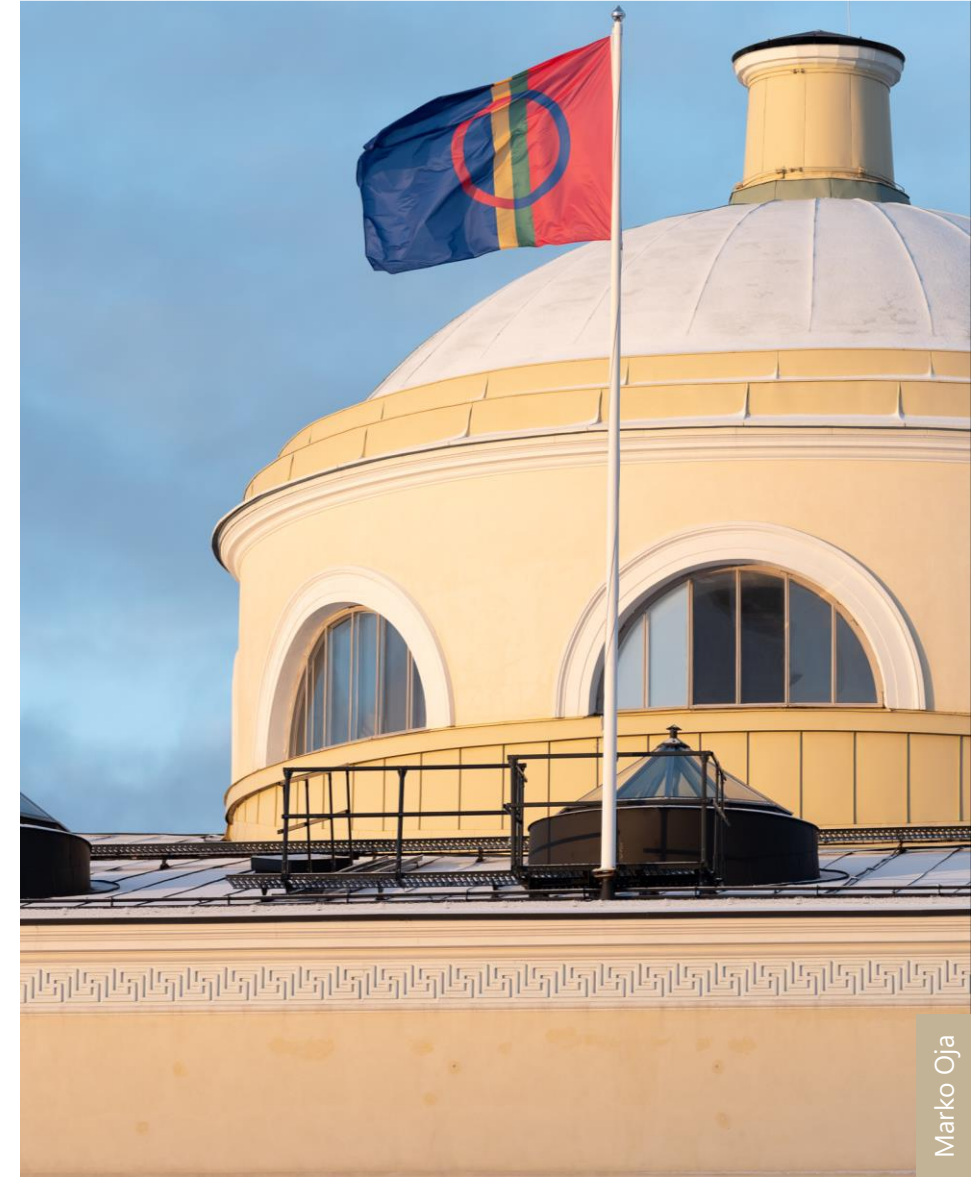

Saamelaisen kieli- ja kulttuuriaineiston saatavuuden parantamiseen merkittävä rahoitus

Hankkeessa kehitetään tuki pohjoissaamen kielelle kolmeen Kansalliskirjaston ylläpitämään ja monen muun toimijan hyödyntämään digitaaliseen palveluun: [Finnaan](#), [Fintoon](#) ja [Kotoistukseen](#).

Tavoitteena on parantaa saamelaisen tieto- ja kulttuuriperintöaineiston näkyvyyttä ja löydettävyyttä. Myös tiedonhaku helpottuu pohjoissaamen kielellä.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

ISNI-tekijätunnisteita luovan alan toimijoille

Luovan alan tekijänoikeusjärjestöjen metadattaa parannetaan hankkimalla tekijöille kansainväliset ISNI-tunnisteet. Hankkeeseen osallistuvat suomalaiset tekijänoikeusjärjestöt Gramex, Kopiosto, Kuvasto, Sanasto ja Teosto. Kansalliskirjasto koordinoi projektia kansallisen ISNI-rekisteröintitoimiston roolissa.

ISNI (*International Standard Name Identifier*) on kansainvälisesti laajasti käytetty tekijätunniste, jonka avulla voidaan identifioida mihin tahansa luovaan teokseen liittyviä henkilöitä ja yhteisöjä.

Projektissa mukana olevat tekijänoikeusjärjestöt edustavat reilusti 100 000 kotimaista korvauksensaajaa.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Yhteistä metatietoa rakentaen – Melinda 10 vuotta

Melinda on kansallinen kuvailuympäristö ja metatietovaranto, joka kokoaa kirjastoaineistojen kuvailevat metatiedot yhteen paikkaan.

Kansalliskirjasto kehittää Melindan toimintamallia yhteistyössä kirjastojen kanssa vastamaan yhä paremmin tulevaisuuden tarpeita.

Vuosikymmenen aikana Melinda on juurruttanut paikkansa kansallisen metatiedon tuottamisen ytimessä ja kasvanut ja laajentunut voimakkaasti viime vuosina uusille kirjastosektoreille.

Lue lisää kansalliskirjasto.fi

Kansainvälinen yhteistyö

Toimintavuosi kansainvälisessä kirjastojen yhteistyöelimessä IFLA:ssa (International Federation of Library Associations) oli jälleen tiivis, ja kansalliskirjastolaisia oli mukana useissa eri jaostoissa, ryhmissä ja neuvottelukunnissa.

IFLA-työskentelyssä vaikutamme kansainväliseen kirjastoalan kehitykseen suomalaisesta näkökulmasta ja tuomme kansainvälisiä näkökulmia suomalaiseen alan keskusteluun.

Kirjasto toimii lisäksi monissa kansainvälisissä järjestöissä ja esimerkiksi avoimen lähdekoodin kehittäjäyhteisöissä.

www.kansalliskirjasto.fi